

Villains who think they are heroes Part One -

Source sheet for shiur by Menachem Leibtag / CJF Yom Iyun b'Tanach

A. Lavan לבן הארמי

בראשית פרק לא

(ה) וַיִּשָׁג לָבֵן אֶת יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תִּקְעֵ אֶת אֱהָלוֹ בְּהָר וּלְבָן תִּקְעֵ אֶת אֶחָיו בְּהָר הַגִּלְעָד:
(כו) וַיֹּאמֶר לָבֵן לַיַּעֲקֹב מָה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת לְבָבִי וַתִּנְהַג אֶת בְּנֹתַי כְּשִׁבּוֹת חָרָב:
(כז) לָמָּה נִחַבְתָּ לְבָרַח וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא הִגַּדְתָּ לִּי וְאַשְׁלַחְךָ בְּשֹׁמְחָה וּבְשָׂרִים בְּתֶרֶף
וּבְכַנּוּר: (כח) וְלֹא נִטְשָׁתָנִי לְנִשְׁק לְבָנִי וּלְבִנְתֵי עֵתָה הַסְּפֵלֶתָ עִשׂוּ...
(לו) וַיַּחֲרֵ לַיַּעֲקֹב וַיִּרְבַּ בְּלָבָן וַיַּעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מָה פָּשַׁעִי מָה חִטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ
אֶחָרָי: (לז) כִּי מִשְׁשַׁתָּ אֶת כָּל כְּלֵי מָה מִצָּאתָ מִכָּל כְּלֵי בֵיתְךָ שִׁים כֹּה נִגַּד אֶחָי וְאַחִיךָ
וַיִּזְכִּיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ ...

(מג) וַיַּעֲזֹב לָבֵן וַיֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים בָּנֵי וְהַצֹּאֵן צֹאנֵי וְכֹל אֲשֶׁר אָתָּה רֹאֶה
לִי הוּא וּלְבִנְתֵי מָה אַעֲשֶׂה לְאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ לְבִנְיָהֶן אֲשֶׁר יִלְדוּ:

B. Naval נבל הכרמלי

שמואל א פרק כה

(ג) וְשֵׁם הָאִישׁ נָבֵל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אַבְגִּיל וְהָאִשָּׁה טוֹבַת שְׂכָל וַיִּפַּת תֹּאֵר וְהָאִישׁ קָשָׁה וְרַע
מַעֲלָלִים וְהוּא כְּלָבִי: (ד) וַיִּשְׁמַע דָּוִד בְּמִדְבַּר כִּי גָזַז נָבֵל אֶת צֹאנָו:
(ה) וַיִּשְׁלַח דָּוִד עֲשָׂרָה נְעָרִים וַיֹּאמֶר דָּוִד לְנְעָרִים עָלוּ כִרְמֵלָה וּבְאַתָּם אֶל נָבֵל וּשְׂאֲלֵתֶם
לוֹ בְּשֵׁמִי לְשָׁלוֹם: ... תִּנְּה נָא אֶת אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לְעַבְדִּיךָ וּלְבִנְיָדְךָ לְדָוִד:
(ט) וַיָּבֵאוּ נְעָרֵי דָוִד וַיְדַבְּרוּ אֶל נָבֵל כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּשֵׁם דָּוִד וַיִּנּוּחוּ:
(י) וַיַּעֲזֹב נָבֵל אֶת עַבְדֵי דָוִד וַיֹּאמֶר מִי דָוִד וּמִי בֶן יִשָּׁי הַיּוֹם רַבּוֹ עַבְדִּים הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ
מִפְּנֵי אֲדָנָיו: (יא) וְלִקְחֹתִי אֶת לַחְמִי וְאֶת מִימֵי וְאֶת טִבְחֹתִי אֲשֶׁר טִבַּחְתִּי לְגִזְזֵי וְנִתְתִּי
לְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי אִי מִזֶּה הֵמָּה:

C. Sheva ben Bichri שבע בן בכרי

שמואל ב פרק יט

(מד) וַיַּעֲזֹב אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶת אִישׁ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר עֲשֹׂר יְדוֹת לִי בְּמִלְךָ וְגַם בְּדוֹד אֲנִי מִמָּדָה וּמִדּוּעַ
הִקְלַתָּנִי וְלֹא הִיָּה דְבָרִי רֵאשׁוֹן לִי לְהָשִׁיב אֶת מַלְכִּי וַיִּקְשׁ דָּבָר אִישׁ יְהוּדָה מִדְּבַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל:
שמואל ב פרק כ

(א) וְשֵׁם נִקְרָא אִישׁ בְּלִיעֵל וְשֵׁמוֹ שְׁבַע בֶּן בְּכָרִי אִישׁ יְמִינִי וַיִּתְקַע בְּשֹׁפָר וַיֹּאמֶר אֵין לָנוּ
חֶלֶק בְּדָוִד וְלֹא נִחַלָּה לָנוּ בְּבֶן יִשָּׁי אִישׁ לְאֱהָלָיו יִשְׂרָאֵל: (ב) וַיַּעֲלֵ כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל
מֵאַחֲרֵי דָוִד אַחֲרֵי שְׁבַע בֶּן בְּכָרִי וְאִישׁ יְהוּדָה דָּבְקוֹ בְּמַלְכָּם מִן הַיַּרְדֵּן וְעַד יְרוּשָׁלָּם:

D. Yeravam ירבעם בן נבט

מלכים א פרק יב

(א) וַיֵּלֶךְ רַחֲבֵעַם שָׁכֵם כִּי שָׁכֵם בָּא כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: (ב) וַיְהִי כִשְׁמֹעַ יִרְבֵּעַם בֶּן נִבְט וְהוּא עֹזְדָנוּ בַּמִּצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיָּשָׁב יִרְבֵּעַם בַּמִּצְרַיִם: (ג) וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ וַיָּבֵא יִרְבֵּעַם וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֵל רַחֲבֵעַם לֵאמֹר: (ד) אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת עַלְנֹו וְאֶתָּה עֲתָה הִקַּל מֵעַבְדַּת אָבִיךָ ... (ט) וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֵל הָעָם כִּי הִיְתָה סִבָּה מֵעַם יִקְוֹק לְמַעַן הַקִּים אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר יִקְוֹק בְּיַד אַחֲזֵיהָ הַשִּׁילְנִי אֵל יִרְבֵּעַם בֶּן נִבְט: (י) וַיֵּרָא כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶלְיָהוּ וַיָּשָׁבוּ הָעָם אֶת הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר לֵאמֹר מָה לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשִׁי לְאַהֲלֵיךָ יִשְׂרָאֵל עֲתָה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאַהֲלָיו:

Part Two - Heroes who others think are Villains

E. Eliyahu אליהו הנביא

מלכים א פרק יח

(א) וַיְהִי יָמִים רַבִּים וַדְּבַר יִקְוֹק הָיָה אֵל אֲלֵיהֶוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לְךָ הִרְאָה אֵל אַחְאָב וְאֶתְנָה מָטָר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: (ב) וַיֵּלֶךְ אֲלֵיהֶוּ לְהִרְאוֹת אֵל אַחְאָב וְהִרְעַב חֶזֶק בְּשִׁמְרוֹן: (ג) וַיִּקְרָא אַחְאָב אֵל עַבְדֵיהֶוּ אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת וְעַבְדֵיהֶוּ הָיָה יֵרָא אֶת יִקְוֹק מְאֹד: (ד) וַיְהִי בַּהֲכָרִית אֵיזֶבֶל אֶת נְבִיאֵי יִקְוֹק וַיִּקַּח עַבְדֵיהֶוּ מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאוּם חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְעָרָה וְכָל־כָּל־לֶחֶם לֶחֶם וּמִים: (ה) וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵל עַבְדֵיהֶוּ לֵךְ בְּאַרְצָךְ אֵל כָּל מַעֲיָנֵי הַמַּיִם וְאֵל כָּל הַנַּחְלִים אֲוֹלֵי נִמְצָא חֲצִיר וְנַחְתִּיהָ סוּס וּפָרָד וְלוֹא נִכְרִית מִהַבְּהֵמָה: (ו) וַיַּחְלְקוּ לָהֶם אֶת הָאָרֶץ לְעֵבֶר בָּהּ אַחְאָב הַלֵּךְ בְּדָרֶךְ אֶחָד לְבָדוֹ וְעַבְדֵיהֶוּ הַלֵּךְ בְּדָרֶךְ אֶחָד לְבָדוֹ: (ז) וַיְהִי עַבְדֵיהֶוּ בְּדָרֶךְ וְהִנֵּה אֲלֵיהֶוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּכְרָהוּ וַיַּפֵּל עַל פְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֵתָּה זֶה אֲדֹנָי אֲלֵיהֶוּ: (ח) וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֵךְ אָמַר לְאֲדֹנָיךָ הִנֵּה אֲלֵיהֶוּ: (ט) וַיֹּאמֶר מָה חֲטָאתִי כִּי אֶתָּה נִתַּן אֶת עַבְדְּךָ בְּיַד אַחְאָב לְהַמִּיתָנִי: (י) חִי יִקְוֹק אֱלֹהֶיךָ אִם יֵשׁ גּוֹי וּמִמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא שָׁלַח אֲדֹנָי שָׁם לְבַקֶּשְׁךָ וְאָמְרוּ אָזִן וְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַמִּמְלָכָה וְאֶת הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצָאָכָה: (יב) וְעֲתָה אֶתָּה אָמַר לְךָ אָמַר לְאֲדֹנָיךָ הִנֵּה אֲלֵיהֶוּ וְהִרְגָנִי: (יג) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶוּ חִי יִקְוֹק צְבָאוֹת אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי הַיּוֹם אִרְאֶה אֱלֹהֵי: (יד) וַיֵּלֶךְ עַבְדֵיהֶוּ לִקְרָאת אַחְאָב וַיִּגַּד לוֹ וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרָאת אֲלֵיהֶוּ: (טו) וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת אֲלֵיהֶוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֲלֵיו הֲאֵתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל: (טז) וַיֹּאמֶר לֹא עֹכְרִיתִי אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אֶתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזוֹבְכֶם אֶת מִצְוֹת יִקְוֹק וַתִּלְךְ אַחֲרַי הַבָּעֲלִים:

F. Chizkiyahu חזקיהו המלך

מלכים ב פרק יח

(יז) וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת תִּרְתָּן וְאֶת רַב סָרִיס וְאֶת רַב שָׁקָה מִן לְכִישׁ אֶל הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ בַּחֵיל כָּבֵד יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֵאוּ יְרוּשָׁלַם... (יט) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב שָׁקָה אָמְרוּ נָא אֶל חֲזַקְיָהוּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה הַבְּטָחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בְּטַחְתָּ: (כ) אָמְרָתְּ אֲדָךְ דְּבַר שְׁפָתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה לְמַלְחָמָה עִתָּה עַל מִי בְטַחְתָּ כִּי מְרַדְתָּ בִּי: (כא) עִתָּה הִנֵּה בְטַחְתָּ לָךְ עַל מִשְׁעַנַּת הַקְּנָה הָרְצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסְמַךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָה בֶּן פְּרָעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל הַבְּטָחִים עָלָיו: (כב) וְכִי תֹאמְרוּן אֲלֵי אֵל יִקְוֶה אֲלֵהֵינוּ בְּטַחְנוּ הַלּוֹא הוּא אֲשֶׁר הִסִּיר חֲזַקְיָהוּ אֶת בְּמֹתָיו וְאֶת מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לַיהוָה וְלִירוּשָׁלַם לְפָנָי הַמְּזַבְּחַת הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲוּוּ בִירוּשָׁלַם:

446 חלק פרק אחד עשר סנהדרין קב ע"ב

איתפת הדר קא דריש [כיון שהבריא חזר ודרש] אמרי: לא קבילת נלך ולא דרשת בהו? [אמרו לו תלמידיו: וכי לא קבנת עליך שקא זדרוש בהם?] אמר: איננו מי הדרו בהו. דאנא אהדר בי? [והם זאם חזרו בהם בתשובה שאני אהנוך בי סלודיש בגנותם?] רב אשי אוקי אשלשה מלכים [רב אשי עמד, חפסיק בלמודיו יום אחד סמוך לעינו שולשה מלכים] אמר לתלמידים: למחר נפתח בתברין [למחר נפתח את הלימוד בחברין] כלומר ששלשה מלכים אלו, אף על פי שרשעים היו, סבל מקום היו תלמידי חכמים והם כחברים בהלכת, אתא מנשה איתתו ליה בחלמיה [בא מנשה מלך יהודה ונראה לו בחלומה] אמר לו מנשה בעט: חברך וחבירי דאבוך קרית לן [חברך וחבירי אבין קורא אתה לנן] כיצד עושה אתה עצמך חבר לננו? הנה אשאלך מהיכא בעית למישרא "המוציא" [האיה מקום בכנר הלחם צריך אתה לחתוך לפני ברכת "המוציא"]? אמר לו רב אשי לא ידענא [אין אני יודע] אמר לו מנשה: מהיכא דבעית למישרא "המוציא" לא גמירת, וחברך קרית לן? [מהיכן שצריך אתה לפתח ב"המוציא" לא לפתח, וחברך אתה קורא אתה קורא לנן?] אמר לו רב אשי: אנגמריה לי.

דאיתפת הדר קא דריש. אמרי: לא קבילת עלך דלא דרשת בהו? אמר: איננו מי הדרו בהו, דאנא אהדר בי? - רב אשי אוקי אשלשה מלכים. אמר: למחר נפתח בתברין. אתא מנשה איתתו ליה בחלמיה. אמר: חברך וחבירי דאבוך קרית לן? מהיכא בעית למישרא המוציא? - אמר ליה: לא ידענא. - אמר ליה: מהיכא דבעית למישרא המוציא לא גמירת, וחברך קרית לן? - אמר ליה: אנגמריה לי, ולמחר דרישנא ליה משמך בפירקא. - אמר ליה: מהיכא דקרים בישולא. אמר ליה: מאתר דחכימתו כולי האי, מאי טעמא קא פלחיתו לעבודה זרה? אמר ליה: אי הוה התם - הוה נקישנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי. למחר אמר להו לרבנן: נפתח ברבנותא.

איתפת - תלמידיו. לת קבלת עילון וכו'. אמר: איננו מי הדרו בהו - מורכס הרעה דלחל אהדר לי מלודיש? אוקי אשלשה מלכים - חוקי סיוס הך פירקא עד שהגיעו לשלשה מלכים. אמר למחר נפתח בתברין - נדרסו חזקיהו שהיו תלמידי חכמים כוונתו ולכן להם חלק לעתיד. אמר ליה - נוספה נחלוס: חנך ויגרא דלניך חן - כלומר וכי סנור אתה שניה חניך וחבירי דלנך? מהיכא בעית למישרא המוציא - חניך יודע וחלילה ויחוס נפת אתה לניך לננו הוונת. וחבירי קרית לן - ולתה קורא לחתו חניך? מהיכא דקרים בשולא - דרפתא, ויחוס שנקרין פניה של פת נחמו דהיינו מלעלה, או נוסבנות הפת, או משלוי, חלל נחונע - לת. שחם הגילו לפניו פרוסה של לחם לת יהא ננע ויננך חלל משלוי הפת ולת מלחנעיה. ניגל חריות: מהיכא דקרים - כלומר מהיכא שחוקים לחפת, והיינו הך. ניגל חריות: מהיכא דנמר בשולא - ויחוס שחלם חסוי יפה ולת מלחנע ויחוס שקרין בשולא, וראשון נרלה. הוה נקוט שיפולי גלימא = היית יוננה שפת חלוקה ונין רנליך כדי שחלה קל לרון, והיית רן לשם חסוי יצר ענדה זרה שהיה שלנ. נפתח ברבנותא -

G. Yirmiyahu ירמיהו

ירמיהו פרק כו

(א) בְּרֵאשִׁית מַמְלַכּוֹת יְהוּדִים בֶּן יֵאשְׁיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדְּבָר הַזֶּה מֵאֵת יְקוֹק לֵאמֹר: (ב) כֹּה אָמַר יְקוֹק עֹמֵד בַּחֲצַר בַּיִת יְקוֹק וּדְבַרְתָּ עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַבָּאִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת בַּיִת יְקוֹק אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צוִיתִיךָ לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֶל תִּגְרַע דְּבָר: (ג) אוֹלַי יִשְׁמְעוּ וַיָּשׁוּבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הַרְעָה וְנַחֲמַתִּי אֶל הַרְעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חָשַׁב לַעֲשׂוֹת לָהֶם מִפְּנֵי רַע מַעַלְלֵיהֶם: (ד) וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְקוֹק אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֲלֵי לְלַכֵּת בְּתוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֵיכֶם... (ו) וְנָתַתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה כְּשִׁלָּה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶתֵּן לְקַלְלָה לְכָל גּוֹי הָאָרֶץ...

(ח) ויהי ככלות ירמיהו לדבר את כל אשר צוה יקוק לדבר אל כל העם ויתפשו אתו
הכהנים והנבאים וכל העם לאמר מות תמות: (ט) מדוע נבית בשם יקוק לאמר בשל
יהיה הבית הזה והעיר הזאת תחרב מאין יושב ויקהל כל העם אל ירמיהו בבית יקוק..
(יא) ויאמרו הכהנים והנבאים אל השרים ואל כל העם לאמר משפט מות לאיש הזה
כי נבא אל העיר הזאת כאשר שמעתם באזניכם:

ירמיהו פרק כט

(ד) כה אמר יקוק צבאות אלהי ישראל לכל הגולה אשר הגלית מירושלם בבבל:
(ה) בנו בתים וישבו ונטעו גנות ואכלו את פריה: (ו) קחו נשים והולידו בנים ובנות...
(ז) ודרשו את שלום העיר אשר הגלית אתכם שמה והתפללו בעדה אל יקוק... (ח) כי
כה אמר ה'... אל ישיאו לכם נביאיכם אשר בקרבכם וקסמיכם ואל תשמעו אל
חלמתים אשר אתם מחלמים: (ט) כי בשקר הם נבאים לכם בשמי לא שלחתים נאם
יקוק: (י) כי כה אמר יקוק כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם...
ואל-שמעיהו הנחלמי, תאמר לאמר (כה)... יען אשר אתה שלחת בשמכה
ספרים אל כל העם אשר בירושלם ואל צפניה בן מעשיה הכהן ואל כל הכהנים
לאמר: (כו) יקוק נתגד כהן תחת יהוידע הכהן להיות פקדים בית יקוק לכל איש משגע
ומתנבא ונתתה אתו אל המהפכת ואל הצינן: (כז) ועתה למה לא גערת בירמיהו
הענתתי המתנבא לכם: (כח) כי על כן שלח אלינו בבל לאמר ארכה היא בנו בתים
וישבו ונטעו גנות ואכלו את פריהן:

ירמיהו פרק מב

(א) ויגשו כל שרי החילים ויוחנן בן קרח ויוניא בן הושעיה וכל העם מקטן ועד גדול:
(ב) ויאמרו אל ירמיהו הנביא תפל נא תחנתנו לפניה והתפלל בעדנו אל יקוק אלהיך
בעד כל השארית הזאת... (ג) ויגד לנו יקוק אלהיך את הדרך אשר נלך בה ואת הדרך
אשר נעשה: (ד) ויאמר אלהים ירמיהו הנביא שמעתי הנני מתפלל אל יקוק אלהיכם
כדבריכם והיה כל הדרך אשר יענה יקוק אתכם אגיד לכם לא אמנע מכם דבר:
(ה) והמה אמרו אל ירמיהו יהי יקוק בנו לעד אמת ונאמן אם לא ככל הדרך אשר
ישלח יקוק אלהיך אלינו כן נעשה:

ירמיהו פרק מג (א) ויהי ככלות ירמיהו לדבר אל כל העם את כל דברי יקוק אלהיהם...
(ב) ויאמר עזריה בן הושעיה ויוחנן בן קרח וכל האנשים הזדים אמרים אל ירמיהו
שקר אתה מדבר לא שלח יקוק אלהינו לאמר לא תבאו מצרים לגור שם: (ג) כי
ברוך בן גריה מסית אתך בנו למען תת אתנו ביד הכשדים להמית אתנו ולהגלות
אתנו בבבל: (ד) ולא שמע יוחנן בן קרח וכל שרי החילים וכל העם בקול יקוק לשבת בארץ יהודה: